

UDDHAVA GEETHA - CHAPTER 10

atha daśamō'dhyāyaḥ □

śrībhagavān uvācha □

mayā uditēṣu avahitaḥ svadharmēṣu madāśrayaḥ □
varṇāśramakula āchāraṃ akāmātmā samācharēt □ 1□

anvīkṣēta viśuddhātmā dēhināṃ viṣayātmanām □
guṇēṣu tattvadhyānēna sarvārambhaviparyayam □ 2□

suptasya viṣayālōkaḥ dhyāyataḥ vā manōrathaḥ □
nānāmakatvāt viphalaḥ tathā bhēdātmadīḥ guṇaiḥ □ 3□

nivṛttaṃ karma sēvēta pravṛttaṃ matparaḥ tyajēt □
jijñāsāyāṃ sampravṛttaḥ na adriyēt karma chōdanām □ 4□

yamānabhīkṣṇaṃ sēvēta niyamān matparaḥ kvachit □
madabhijñāṃ gurṃ śāntaṃ upāsīta madātmakam □ 5□

amānyamatsaraḥ dakṣaḥ nirmamaḥ dṛḍhasauhṛdaḥ □
asatvaraḥ arthajijñāsuḥ anasūyauḥ amōghavāk □ 6□

jāyāpatyagrhakṣētrasvajanadraviṇa ādiṣu □
udāsīnaḥ samaṃ paśyan sarvēṣu arthaṃ iva ātmanaḥ □ 7□

vilakṣaṇaḥ sthūlasūkṣmāt dēhāt ātmēkṣitā svadṛk □
yathāgniḥ dāruṇaḥ dāhyāt dāhakaḥ anyaḥ prakāśakaḥ □ 8□

nirōdha utpatti aṇu bṛhan nānātvam tatkṛtān guṇān □
antaḥ praviṣṭaḥ ādhattaḥ ēvaṃ dēhaguṇān paraḥ □ 9□

yaḥ asau guṇaiḥ virachitaḥ dēhaḥ ayaṃ puruṣasya hi □
saṃsāraḥ tat nibandhaḥ ayaṃ puṃsaḥ vidyāt Chidātmanaḥ □ 10□

tasmāt jijñāsāyā ātmānaṃ ātmasthaṃ param □
saṅgamyā nirasēt ētat vastubuddhiṃ yathākramam □ 11□

āchāryaḥ araṇiḥ ādyaḥ syāt antēvāsi uttara araṇiḥ □
tat sandhānaṃ pravachanaṃ vidyā sandhiḥ sukhāvahaḥ □ 12□

vaiśāradī sā ativiśuddhabuddhiḥ
dhunōti māyāṃ guṇasamprasūtām □
guṇān cha sandahya yat ātmaṃ ētat
svayaṃ cha śāmyati asamid yathā agniḥ □ 13□

atha ēśāṃ karmakartṛṇām bhōktṛṇām sukhaduḥkhayōḥ □
nānātvaṃ atha nityatvaṃ lōkakālāgama ātmanām □ 14□

manyasē sarvabhāvānām samsthā hi autpattikī yathā □
tat tat ākṛtibhēdēna jāyatē bhidyatē cha dhīḥ □ 15□

ēvaṃ api aṅga sarvēśāṃ dēhinām dēhayōgataḥ □
kāla avayavataḥ santi bhāvā janmādayōḥ asakṛt □ 16□

atra api karmaṇām kartuḥ asvātantryaṃ cha lakṣyatē □
bhōktuḥ cha duḥkhasukhayōḥ kaḥ anvarthaḥ vivaśaṃ bhajēt □ 17□

na dēhinām sukhaṃ kiñchit vidyatē viduśāṃ api □
tathā cha duḥkhaṃ mūḍhānām vṛthā ahaṅkaraṇaṃ param □ 18□

yadi prāptiṃ vighātaṃ cha jānanti sukhaduḥkhayōḥ □
tē api addhā na viduḥ yōgaṃ mṛtyuḥ na prabhavēt yathā □ 19□

kaḥ anvarthaḥ sukhayati ēnaṃ kāmāḥ vā mṛtyuḥ antikē □
āghātaṃ nīyamānasya vadhyasi ēva na tuṣṭidaḥ □ 20□

śrutaṃ cha dṛṣṭavat duṣṭaṃ spardhā asūyā atyayavyayaiḥ □
bahu antarāya kāmātvāt kṛṣivat cha api niṣphalam □ 21□

antarāyaiḥ avihataḥ yadi dharmaḥ svanuṣṭhitaḥ □
tēnāpi nirjitaṃ sthānaṃ yathā gachChatī tat śruṇu □ 22□

iṣṭvā iha dēvatāḥ yajñaiḥ svarlōkaṃ yāti yājñikaḥ □
bhuñjīta dēvavat tatra bhōgān divyān nija arjitān □ 23□

svapuṇya upachitē śubhrē vimānaḥ upagīyatē □
gandharvaiḥ viharanmadhyē dēvīnām hṛdyavēśadhṛk □ 24□

strībhiḥ kāmagayānēna kiñkiṇījālamālinā □
krīḍan na vēda ātmapātaṃ surākrīḍēṣu nirvṛtaḥ □ 25□

tāvat pramōdatē svargē yāvat puṇyaṃ samāpyatē □
kṣīṇapuṇyaḥ patati arvāk anichChan kālachālitaḥ □ 26□

yadi adharmarataḥ saṅgāt asatām vā ajitēndriyaḥ □
kāmatmā kṛpaṇaḥ lubdhaḥ straiṇaḥ bhūtavihiṃsakaḥ □ 27□

paśūn avidhinā ālabhya prētabhūtagaṇān yajan □
narakān avaśaḥ jantuḥ gatvā yāti ulbaṇaṃ tamaḥ □ 28□

karmāṇi duḥkha udarkāṇi kurvan dēhēna taiḥ punaḥ □
dēhaṃ ābhajatē tatra kiṃ sukhaṃ martyadharmaṇaḥ □ 29□

lōkānāṃ lōka pālānāṃ madbhayaṃ kalpajīvinām □
brahmaṇaḥ api bhayaṃ mattaḥ dviparādhapara āyuṣaḥ □ 30□

guṇāḥ sṛjanti karmāṇi guṇaḥ anusṛjatē guṇān □
jīvaḥ tu guṇasaṃyuktaḥ bhukṭē karmaphalāni asau □ 31□

yāvat syāt guṇavaṣamyam tāvat nānātvam ātmanaḥ □
nānātvam ātmanaḥ yāvat pāratantryam tadā ēva hi □ 32□

yāvat asya asvatantratvam tāvat īśvarataḥ bhayaṃ □
yaḥ ētat samupāsīran tē muhyanti śuchārpitāḥ □ 33□

kālaḥ ātmā āgamaḥ lōkaḥ svabhāvaḥ dharmāḥ ēva cha □
iti māṃ bahudhā prāhuḥ guṇavyatīkarē sati □ 34□

uddhavaḥ uvācha □
guṇēṣu vartamānaḥ api dēhajēṣu anapāvṛtāḥ □
guṇaiḥ na badhyatē dēhī badhyatē vā kathaṃ vibhō □ 35□

kathaṃ vartēta viharēt kaiḥ vā jñāyēta lakṣaṇaiḥ □
kiṃ bhuñjīta uta viśṛjēt śayīta āsīta yāti vā □ 36□

ētat achyuta mē brūhi praśnaṃ praśnavidāṃ vara □
nityamuktaḥ nityabaddhaḥ ēkaḥ ēva iti mē bhramaḥ □ 37□

iti śrīmadbhāgavatē mahāpurāṇē pāramahaṃsyāṃ
saṃhitāyāmēkādaśaskandhē bhagavaduddhavasamvādē
daśamō'dhyāyaḥ □